

وضعیت موجود در کشور:

گذشته: فرصت توسعه صنایع انرژی بر به سبب برخورداری از ذخایر بسیار بالا

وضعیت موجود: تبدیل شدن انرژی (تجدیدپذیر و تجدیدناپذیر) از مزیت به تهدید به دلیل سیاست های قیمتی و به تبع آن افزایش مصرف و شدت انرژی در کشور

- ضرورت تغییر ریل تولید از صنایع انرژی بر و منبع پایه به صنایع دانش بنیان و تولیدات فناورانه
- دو الزام اصلی در صنایع دانش بنیان: فناوری و سرمایه گذاری + دانش و نیروی انسانی متخصص

تدابیر و سیاست های تغییر ریل در دوره جدید وزارت صمت:

(نیازمند پیگیری و مداومت برای نتیجه دهی در کوتاه مدت و تحقق آثار بلندمدت)

الف) زیرساخت های تولید

۱. مدیریت ناترازی انرژی از طریق:
 - افزایش بهره‌وری تولید و کاهش شدت انرژی
 - مدیریت مصرف انرژی
 - تولید انرژی با مشارکت و سرمایه گذاری شرکت های بزرگ صنعتی-معدنی (۸۵۰ همت پروژه تأمین آب و برق)
۲. توسعه زیرساخت های مورد نیاز صنایع کوچک و متوسط در شهرک ها و نواحی صنعتی (زمین، آب، برق و گاز)؛
۳. ارائه مجوزهای صنعتی و معدنی با اولویت افزایش کسب و کارهای مبتنی بر مزیت نسبی کشور؛

ب) تولیدات صنعتی و معدنی

۱. عمق بخشی به ساخت داخل با اولویت کاهش ارزبری و افزایش کیفیت تولید و پیچیدگی محصول؛
۲. ساخت داخل با تمرکز بر اقلام گلوگاهی و فناوریانه، کالاهای اساسی و راهبردی؛
۳. هوشمندسازی فرایندها و ارتقای اتوماسیون جهت افزایش عملکرد نیروی انسانی؛
۴. افزایش کمیت و کیفیت تولید خودرو و ورود به عرصه خودرو برقی به عنوان پنجره تحول صنعت خودرو؛
۵. توسعه پلتفرم های مشترک برای تولیدات (مثل لوازم خانگی)؛
۶. تمرکز بر اتصال شرکت های بزرگ صنعتی و معدنی با شرکت های صنایع پیشرفته و دانش بنیان با اولویت رشد این شرکت ها و توسعه صادرات (ایجاد بازار برای شرکت های دانش بنیان)؛
۷. استفاده از منابع مالی خرد (مردمی) و کلان شرکت های بزرگ از طریق راه اندازی صندوق های توسعه استانی؛
۸. تمرکز بر توسعه اکتشافات معدنی به عنوان حلقه اول توسعه بخش معدن و صنایع معدنی؛

ج) تجارت خارجی

۱. تنوع بخشی به مقاصد صادراتی و گروه های کالایی با اولویت کشورهای دارای ظرفیت خرید متقابل با ارز ملی (تجارت با همسایگان، آفریقا و کشورهای همسو)؛
۲. افزایش صادرات خدمات فنی و مهندسی؛
۳. هدفمند کردن مشوق های صادراتی با محوریت «جهش صادرات محصولات فناوریانه راهبردی» مختص شرکت های دانش بنیان و صنایع پیشرفته.

د) مدیریت بازار

۱. تعادل بخشی به عرضه و تقاضا با کنترل واردات و صادرات (رفع ناترازی بازار مثل لاستیک)؛
۲. رونق تولید با ایجاد جذابیت تولید داخل؛
۳. کاهش مداخله در بازار با سیاست های جدید قیمتی و اعطای مشوق های هدفمند؛
۴. مردمی کردن نظارت بر بازار با واگذاری آن به اصناف و توسعه سامانه ها و افزایش بازرسی ها.

شعار وزارت صمت:

جهش کمی - کیفی تولید دانش بنیان و صادرات محور

با تمرکز بر مشارکت حداکثری مردم

آثار و نتایج سیاست های تغییر ریل به بیان آمار

۱- خلق ارزش افزوده بخش های صنعت و معدن

- استمرار رشد بخش صنعت برای بیش از ۱۰ فصل متوالی و بخش معدن برای ۶ فصل متوالی
- افزایش ارزش افزوده بخش صنعت از ۹۳ همت در سال ۱۳۹۹ به ۱۰۶ همت در سال ۱۴۰۲ (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰)
- مثبت شدن رشد بخش معدن (مرتبط با حوزه وزارت صمت) از منفی ۲,۱ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۱,۵ درصد در سال ۱۴۰۲

ارزش افزوده بخش صنعت و معدن (به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ - هزار میلیارد تومان)

بخش معدن (سایر معادن)	بخش صنعت	ردیف
11.75	93	۱۳۹۹
11.5	96	1400
11.6	104	1401
11.76	106	1402

نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن (درصد)

بخش معدن (سایر معادن)	بخش صنعت	ردیف
۱۰,۴	۱,۱	۱۳۹۹
-۲,۱	۳,۱	1400
۰,۷	۷,۷	1401
۱,۵	۲,۱	1402

۲- رشد تولید محصولات صنعتی و معدنی با هدف تأمین نیازهای داخلی و توسعه تولیدات صادراتی

طی دولت سیزدهم، بخش مهمی از تولیدات صنعتی و معدنی افزایش محسوس و قابل توجهی داشته است (مجموع سال های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ در قیاس با مجموع سالهای ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹):

- افزایش ۳۰۰ درصدی تولید کامیون، کامیونت و کشنده از ۲۱,۱ هزار دستگاه به ۸۴,۲ هزار دستگاه؛
- افزایش ۱۵۸ درصدی تولید کمباین از ۱۵۸۸ دستگاه به ۴۱۰۱ دستگاه؛
- افزایش ۹۶ درصدی تولید ماشین لباسشویی از ۲,۵ میلیون دستگاه به ۴,۹ میلیون دستگاه؛
- افزایش ۸۸ درصدی تولید چرم از ۱۴۱ میلیون فوت مربع به ۲۶۵ میلیون فوت مربع؛
- افزایش ۸۷ درصدی تولید وانت از ۱۹۹ هزار دستگاه به ۳۷۲ هزار دستگاه؛
- افزایش ۸۳ درصدی تولید انواع تلویزیون از ۲,۹ میلیون دستگاه به ۵,۳ میلیون دستگاه؛
- افزایش ۸۰ درصدی تولید شمش آلومینیوم از ۱ میلیون تن به ۱,۸ میلیون تن؛
- افزایش ۶۸ درصدی تولید اتوبوس، مینی بوس و ون از ۷۶۷۲ دستگاه به ۱۲۸۵۳ دستگاه؛
- افزایش ۵۷ درصدی تولید انواع یخچال و فریزر از ۴,۹ میلیون دستگاه به ۷,۷ میلیون دستگاه؛
- افزایش ۲۵ درصدی تولید انواع سواری از ۲,۵۵ میلیون دستگاه به ۳,۲ میلیون دستگاه؛
- افزایش ۲۰ درصدی تولید مجموع محصولات پتروشیمی از ۱۷۰ میلیون تن به ۲۰۴ میلیون تن؛
- افزایش ۱۴ درصدی تولید فولاد خام از ۷۹ میلیون تن به ۹۰,۱ میلیون تن؛
- افزایش ۹ درصدی تولید کاتد مس از ۷۹۴ هزار تن به ۸۶۸ هزار تن؛

۳- توسعه صنایع کوچک و متوسط در کشور و احیا، فعال سازی، تکمیل و افزایش ظرفیت واحدهای صنعتی راکد و نیمه فعال :

- کاهش سهم واحدهای غیرفعال مستقر در شهرکها و نواحی صنعتی کشور از ۱۷ درصد در ابتدای دولت سیزدهم به ۱۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۲
- فعال سازی مجدد ۴۶۲۷ واحد راکد کوچک، متوسط و بزرگ (مانند شرکت هیپکو و ماشین سازی اراک: تولیدات هیپکو به ۳۰۰ محصول در سال اول و در سال دوم به ۶۰۰ محصول رسید و هم اکنون صادرات این شرکت صنعتی نیز آغاز شده است).
- افزایش ظرفیت تولید تعداد ۶۰۰۰ واحد کشور (به صورت متوسط ۱۵ درصد افزایش در این واحدها)؛
- انعقاد ۱۵،۷۶۵ قرارداد سرمایه گذاری در شهرکها و نواحی صنعتی کشور؛
- به بهره برداری رسیدن تعداد ۷۵۱۰ طرح در دست اجرای در شهرکها و نواحی صنعتی کشور.

ردیف	عنوان شاخص	واحد سنجش	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۲	درصد تغییرات نسبت به ابتدای دولت
1	شهرکها و نواحی صنعتی مصوب در حال بهره برداری	شهرک و ناحیه	۸۲۸	۸۴۴	۸۷۰	5.07
2	مجموع مساحت زمین واگذار شده در شهرکها و نواحی صنعتی	هزار هکتار	۴۳	۴۶	۴۸	۱۱
3	شهرکها و نواحی صنعتی تخصصی	شهرک و ناحیه	۷۹	۸۲	۸۶	8.86
4	مراکز خدمات فناوری و کسب و کار به بهره برداری رسیده	مرکز	۳۸	۴۰	۴۰	5.26
5	تعداد شهرکها و نواحی صنعتی دارای آب	شهرک و ناحیه	۸۲۸	۸۳۵	۸۶۷	4.71
6	تعداد شهرکها و نواحی صنعتی دارای برق	شهرک و ناحیه	۸۴۱	۸۵۸	۸۸۱	4.76
7	تعداد شهرکها و نواحی صنعتی دارای گاز	شهرک و ناحیه	۶۵۶	۶۸۵	۸۲۱	25.15
8	واحدهای صنعتی مستقر در شهرکهای صنعتی	واحد	۳۲۸۵۷	۴۹۲۲۱	۵۲۸۰۱	60.70

آمارهای جدول به صورت تجمعی ارایه شده است.

۴- تحولات تجارت کالا در کشور (واردات و صادرات کالاهای غیر نفتی - با معیانات گازی دولت سیزدهم)

- رشد ۵۶ درصدی ارزش تجارت در کشور و ثبت رکورد جدید
- افزایش ارزش آوری بخش تولیدات صنعتی با رشد ۱۱۵ درصدی صادرات صنعت
- دیپلماسی فعال در حوزه تجارت خارجی با تاکید بر کشورهای همسایه و افزایش تعداد رایزنان سازمان توسعه تجارت (۲۴ رایزن).

ردیف	عنوان شاخص	واحد سنجش	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۲	درصد تغییرات نسبت به ابتدای دولت
1	ارزش تجارت	میلیون دلار	۷۳۷۰۵	۱۰۱۶۳۲	115533	56
2	وزن تجارت	هزار تن	۱۴۶۷۸۲	۱۶۳۹۷۴	175425	19
3	ارزش صادرات معدن و صنایع معدنی	میلیون دلار	۷۵۰۳	۱۳۱۸۰	۱۳۵۳۷	80
4	وزن صادرات معدن و صنایع معدنی	هزار تن	۴۳۳۲۲	۴۶۵۳۰	۶۳۹۶۶	47
5	ارزش صادرات صنعت	میلیون دلار	۳۵۳۶	۴۶۰۸	7632	115
6	وزن صادرات صنعت	هزار تن	۳۵۴۹	۴۳۱۷	7180	102

۵- بهبود محیط کسب و کار و مجوزهای صادره برای فعالین در بخش های صنعتی، معدنی و تجاری

- رشد ۱۷ درصدی تعداد پروانه های بهره برداری صنعتی صادره به همراه افزایش بیش از ۱۰۰ درصدی سرمایه گذاری صنعتی
- توسعه تجارت الکترونیک با رشد ۲۲۰ درصدی تعداد نماد تجارت الکترونیکی اعطا شده

ردیف	عنوان شاخص	واحد سنجش	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۲	درصد تغییرات نسبت به ابتدای دولت
1	تعداد جواز تاسیس صنعتی صادره	تعداد	۴۱۳۱۷	39669	23696	-42
۲	تعداد پروانه بهره برداری صنعتی صادره		۷۵۶۳	۸۰۳۹	8851	17
۳	تعداد گواهی امضای الکترونیکی صادره توسط مراکز میانی		۵۸۸۷۷۸	۱۰۷۱۳۶۸	۴۲۵۶۰۳۵	622
۴	تعداد نماد تجارت الکترونیکی اعطا شده		۳۱۷۰۶	۴۳۸۸۷	۱۰۱۹۴۴	221
۵	سرمایه گذاری جواز تاسیس - صنعت	هزار میلیارد ریال	۷۰۱۱	12288	19871	183
۶	سرمایه گذاری پروانه بهره برداری - صنعت		۲۱۲۶	2690	4383	106
۷	سرمایه گذاری گواهی کشف - معدن		۱,۵	۴,۲	۵,۴	249

۶- پشتیبانی از تولید و مدیریت ناترازی انرژی در بخش صنعت و معدن با اجرای بیش از ۸۵۰ هزار میلیارد تومان پروژه

بخش آب:

- بهره برداری از خط اول انتقال آب خلیج فارس به فلات مرکزی (استان های هرمزگان، کرمان و یزد) و آغاز خط دوم
- طرح انتقال آب دریای عمان تا مشهد و اجرای فاز زودهنگام زاهدان
- طرح انتقال آب به استان اصفهان و اجرای فاز زودهنگام سیرجان تا اصفهان
- افزایش میزان بازچرخانی آب شهرک ها و نواحی صنعتی در سال ۱۴۰۲ با استفاده مجدد از پساب به میزان ۵۸ هزار متر مکعب در روز

بخش برق:

- ظرفیت افزایی تأمین برق ۱۰۴۹ مگاوات با راه اندازی نیروگاه های جدید صنایع معدنی در سال ۱۴۰۲ و برنامه ۸۴۴ مگاواتی در سال ۱۴۰۳
- ظرفیت افزایی تأمین برق ۲۸۷ مگاوات برای فاز عملیاتی شهرک ها و نواحی صنعتی در سال ۱۴۰۲
- ایجاد نیروگاه های خورشیدی با تمهید ۱۱۵ زون خورشیدی و ۴ شهرک و ناحیه صنعتی تخصصی انرژی خورشیدی (۱۴۴ مگاوات در سال ۱۴۰۲)

۷- مردمی سازی بخش معدن، احیا و فعال سازی معادن کوچک در سه سال اخیر

- استخراج بیش از ۱,۵ میلیارد تن انواع مواد معدنی؛
- صدور ۳۳۱۹ پروانه اکتشاف؛
- صدور ۱۷۶۴ پروانه بهره برداری معدن؛
- احیاء و توسعه ۹۲۷ محدوده معدنی یا معدن غیرفعال؛
- معرفی ۱۰۵ بسته سرمایه گذاری به استان‌ها و برگزاری ۱۶۰۰۰ مزایده محدوده‌های معدنی.

۸- تحولات بازرسی و نظارت در بازار

- حدود ۱,۵ میلیون بازرسی طی سال ۱۴۰۲ از مجموع ۳ میلیون واحد صنفی
- تشکیل بیش از ۲۴۴ هزار پرونده در سال ۱۴۰۲ از مجموع ۱,۵ میلیون بازرسی
- کاهش سالانه حدوداً ۱۲ درصد تخلف واحدهای صنفی در نتیجه بازرسی‌های انجام شده

ردیف	عنوان شاخص	واحد سنجش	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۲
1	بازرسی	میلیون فقره	۴,۳۳	۳,۲۸	۱,۵
2	پرونده‌های متشکله	هزار فقره	۲۸۱	۲۷۳,۸	244.8
3	تخلفات کشف شده	هزار فقره	۳۴۶	۳۴۴,۵	۲۸۰